

„СОЮЗ“ НАРОДНА ЧАСОПИСЬ виходить що тижня в четвер.	
РЕДАКЦІЯ: 166 East 4th Street, New York.	
ПЕРЕДПЛАТА:	
На цілий рік	\$1.50
На пів року	.75
Поодинокі числа	3ц.

СОЮЗ

Часопись для руского народа в Америці.

„СОЮЗ“ Published Every Thursday — by — „СОЮЗ“ PUBLISHING COMPANY.	
One year	\$1.50
Six months	.75
Single copy	.3c

Entered as second-class matter August 14, 1908 at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

№. 4. Нью-Йорк. Н. Й., Четвер 28 січня 1909.

New York, N. Y., Thursday, January 28, 1909. Vol. II.

Уваги.

В „Свободі“ ч. 2., редактор і менажер оправдує ся, що задля „невинного“ обжалованя перед кримінальним судом „Свобода“ 2 рази вийшла в зменченім форматі а раз цілком не вийшла. Питане однак, чому члени „Р. Н. Союзу“ знова мають платити по 10 центів за орган? Чи в друкарні „Р. Н. Союзу“ друкуване двох чисел по чотири сторони і одно число цілком не видаване поносять ті самі видатки, що видане чотирих чисел на вісім сторін?

Та платіть людоньки, коли не маєте розуму, то все і так піде на славу Богу.

„І тому днесь відзиваємо ся до Ваших сердець з просьбою ласкаво простити і вибачити нам сю нашу неточність, тим більше, що справа, яку ми заступали в суді, не була нашою особистою справою, але справою нашого загалу в Америці, справою кривдженного і визискуваного нашого народу, справою доптаной ворогами нашої гр.-кат. церкви“ — так промовляє бабуня „Свобода“.

Но тут вже сьміятись хоче, хотя і сум залягає душу. Справа нашого загалу в Америці — се питане від кого дівчина мала дитину? Справа визискуваного і кривдженного нашого народу е — хто батьком дитини? Справа доптана ворогами нашої гр.-кат. церкви е — чи дитина та е православна чи уніятка?

Се — кажуть не наша особиста справа і тому гр.-кат. нарід повинен стати в обороні і покрити всі кошта судові враз з розметом на посмертне. І знова члени Р. Н. Союзу будуть мусіти платити всі кошта за то, що у своїй редакції утримують фахових півголівків.

Цікаве чи „Свобода“ буде як той мовляв, по правді брехати, як процес укінчив ся і скільки страху мали властители друкарні зі своїми шерами.

„Свобода“ пише, що полемізувати з ким небудь то нище їх чести. Питане однак чи може вже бути щось низшого їх чести?

ЧИТАЛЬНЯ „ПРОСЬВИТИ“ в Філадельфії, Па. запрашає всіх чесних людей доброї волі на Аморское Представлене „Страйк.“ Ся штука перший раз буде відіграна в Філадельфії дуже цікава і поучаюча взята з життя галицьких робітників, отже і тов. робітники повинні взяти участь в робітничім представленю, котре відбуде ся в суботу 6-го лютого 1909 р. в Academy Hall 523 S. 4th Str. Початок о 7. год. вечером.

Комітет постарася, щоб гості були вдоволені.

Л. Толстой.

Причта.

Виріс на красній ниві бурян. І щоби його знищити, властители ниви скопували його, але від того бурян еще збільшав ся. Одного разу відвідав властителей ниви добрий і мудрий господар і між иншими науками, які він їм передав, сказав і про те, що бурян не треба косити, бо через се тойже помножить ся, але треба його вимикати, виторгати з корінням.

Але властители ниви або не завважили доброго господаря науки, або таки після свого рахунку не хотіли послухати тої ради. Люди косили дальше бурян і дальше його розмножували. І хотя в слідуючих роках декотрі людп пригадували властителям ниви раду мудрого і доброго газди, они їх не слухали і поступали своїм робом.

І скопуване буряну стало не лише звичаєм, але сьвятим переданем, а нива чим раз більше заростала. Дійшло до сего, що майже скрізь виднів бурян. Люди журились і придумували ріжні средства, але ніколи не звернули увагу на раду, яку їм дав мудрий і добрий господар.

Аж один чоловік побачив те все лихо. Він повторив раду давного мудрого господаря, щоби буряну не косити, але вимикати з корінням.

І щож? Замість застановити ся чи напіннення сего чоловіка справедливі чи ні, та коли справедливі перестати бурян косити, а коли ні, так доказати йому безосновність його науки. Властители поля однак ограничили ся на тім, що злаяли дорадника.

Одні називали його гордим зарозумільцем, другі брехуном, а треті забувши що він говорив не своїми словами, але толкував науку чоловіка, якого всі уважали мудрим господарем — називали його злорадним чоловіком, що хоче розвести бурян і позбавити людий поля. „Він каже, що не треба косити буряну, таж як ми не будемо його нищити, то він розросте ся і цілком знищить нам поле. І пощож нам відтак поля, коли будемо плекати на нім бурян?“

Так говорили люди і на роком замовчали про те, що чоловік не говорив про нищення буряну, але про те, що не треба його косити, але вимикати. І думка що той чоловік або брехун, або дурак, або хоче людям шкоди наробити, утвердила ся так сильно, що всі його ганили і висьмівали. І кілька говорив, пояснював той чоловік, що він розуміє тое так, як сей мудрий господар — його навіть і слухати не хотіли. Се стало ся тому, що люди безуслівно рі-

пили, що той чоловік або гордий дурачок, або з грунту не добрий чоловік, що бажав би знищити засів.

*

Майже таке саме приключило ся і мені, коли я указав на слова евангельської науки, щоби не противити ся злу. Христос проповідував се правило, а по нім через цілий час всі його правдиві ученики. З часом, чи через несвідомість, чи незрозумінне, чи через се, що виповнене сего правила видавалось людям надто тяжким, оно відчувувало ся в життю людським і дійшло до сего, що правило се видавалось людям чимсь новим, нечуваним, чужим а навіть і дурним. І зі мною стало ся те саме, що стало ся з тим чоловіком, який указав людям на давнішу раду доброго і мудрого господаря: щоби буряну не косити, але вимикати з корінням.

І так як тамті умисне промовчали що порада не полягала на тім, щоби не нищити буряну, але в тім, щоби нищити його в розумний спосіб, так і на мої слова про то, щоби винищити зло після науки Христової, не треба злу противити ся, але любовою нищити його з корінням, люди сказали: „Не будемо слухати його, він дурак, він радить не противити ся злу, щоби зло придало нас.“

Я говорив, що після Христової науки не можна викоринити зла злом; що на коли противимо ся злу силою, то зло лише збільшає ся; що після Христової науки, викориняє ся зло — добрим. „Благословіть тих, що вас ображають; робіть добро тим, що вас ненавидять; любіть ворогів ваших, а не будете ворогів мати.“ Я говорив, що після Христової науки, жите — то борба зі злом; злу противити ся треба любовою і розумом. А понеже всіми средствами, якими противимо ся злу, Христос виключає одно нерозумне средство — насильство, яке полягає на тім, що побороємо зло — злом.

І сі мої слова зрозуміли так, начеб я сказав, що Христос учив не противити ся злу. І всі, котрих жите опирало ся на насильстві, і кому се насильство було дороге, радо прийняли таке толковане моїх слів, а рівночасно і слів Христових. Они признали, що наука про непротівлене ся злему, е лжеучительскою, фальшивою, дурною і безбожною наукою: І люде зовсім спокійно робять так дальше, що замість нищити зло — добром, они через насильство еще помножують зло.

Редакция відповідає на всякі листи і подає інформації в особно на то призначений рубриці.

Новинки.

— Генерал Стесель, адмірал Небогатов і багато инших офіцерів висшої ранги, які відсиджують кару в Петропавловській тюрмі, внесли просьбу о уласкавлене або скорочене кари. Як відомо Стесель зівстав засуджений судом военним на кару смерті за віддане Японцям кріпости Порт-Артура, від так його уласкавлено з заміною попередньої кари на 10-літну в'язницю.

— На Сибірії панують тепер страшні морози. Недавно тому Ескімоси з Аляски виправили ся на побережжє сибірське відвідати своїх племенників. В одній оселі Ескімосів нашли всіх мепканців, мужчин, женщин і дітей замерзлих. Нещасники погинули з зими і голоду. Перед смертю позідали навіть свої капелюхи, які вирабляють з рибячої шкіри. Замерзлі трупи виглядали як статуї з мармуру, сьвіжі і блищачі.

— Турецкі послы складають присягу враз з застереженням, якого не напотикаємо в жадній конституційній державі. Рота присяги е слідуюча: „Присягаю, — поки султан, котрий присяг, шанувати услівя конституції, буде держатись документу конституційного — що буду все вірним, доховаю вірности конституційним приписом і моеї вітчизні, буду виповняти обовязки мого уряду і повстримаю ся від всего, що ся тим з'обовязаням противить.“

— В Соймі стейту Каліфорнії дістали поставлені три внески послом Johnson-ом, а також оден внесок посла Drews-а, які мають на цілі ограничити права Японцям. На основі тих внесків, забороняє ся Японцям набувати землі в Каліфорнії; не вільно Японців вибирати на директорів всіляких товариств; має бути заказане виховане Японської молодіжи в осібних школах, а також мають бути визначені спеціальні дільниці для оселення Японців в містах держави Каліфорнії. Японці старають ся всякими способами запобігти тій ухвалі.

— За гроші — все! В Відні помер багатий Жид Траусіг. Перед смертю захотілось йому зажити собі з облудних клерикалів. Щоденно читав він в клерикальних газетах уїданя на Жидів, знаючи добре, що їм ходить тільки о роблене добрих інтересів на глупоті клерикальних мас. Знав він також, що клерикальні провідники роблять з Жидами добрі інтереси, о чім однак ширші круги не знають. Щоби виказати облуду клерикалів, зробив такий запис: Монастир „Милосерних братів“ дістає міліон корон під услівем, що двох

монахів, що річно відправляє жидівську молитву в християнських фелонах у біжниці. І думає що монахи відкинули запис? Де там! Вони прийняли його. Цілий сьвіт сьміє ся з дотеку Траусіга, який в той спосіб зажив собі з антисемітів і насичених монахів.

Справоздане

місійної конференції з дня 21. с. м. 1909 р.

О. Ів. Бодруг з кількома сьвідомими Русинами в Нью-Йорку по довгих нарадах, уложили програму для обговорення найважнійших точок, які торкають ся Руского народного і церковного життя в Америці.

Програма обнімала тридцять точок.

Рішено отже запросити довірочних людий Русинів з Нью-Йорку і инших міст, де вже пробіло ся сьвітло народної сьвідомости і релігійної вільности.

На день конференції прибуло около 30 делегатів з Нью-Йорку, Ньюарку, Йонкерсе, Блумфілді, Бабильон, Кларенсе, McKees Rocks і чотири телеграми з Філадельфії.

На сьїй конференції запрошено також кількох знатних Американців і стенографа, який докладно нотував цілий перебіг конференції, щоби тим способом заінтересовати через пресу американців нашими справами.

Збори відбули ся в Assembly гали під ч. 156 — 5-та Еве. в Нью-Йорку.

О дев'ятій годині рано отворено збори короткою молитвою, і почали ся бесіди: Говорено по руски і по англійски. Бесіди представителів, які не знали по англійски о. Ів. Бодруг переводив на англійську мову для стенографа і Американців.

Згадані делегати наскрізь розуміли програму і кожний з них вговорив поважно до річи з правдивим запалом любови до свого народа.

Обговорено докладно положення Русинів в старім краю, обставини їх в Америці, вплив і робота попів двоякого „калібру“ між руским народом тут за морем; протест народа против нахабної булі і російського синода — в якім національнім і церковнім настрою стоїть тепер пересічний американський Русин.

Яким робом і яку могли би ми поставити перед нарід нову, повну правдивого життя програму, після якої американська Русь повинна би себе провадити на вільній землі?

Яким робом познакомити американську Русь з уложеною програмою?

Чи треба американській Русі мати свою питоменну народну церковну організацію? Чи треба тут Рускої Народної найвищої інсти-

тудії без князів та батюшків, які вже по своїй природі і політичних обставинах не можуть і не хотять зрозуміти свободолубиву душу „Малороса“ Русина Українця? Отже, чи треба нам в Америці сотворити свій Синод, в якім-би народ мав найвищу власть?

О скільки така Руска-Вільна церковна організація мала би брати собі примір з американської вільної апостольської пресвітерської системи? Яка схожість мала би бути межі Рускою а иншими церквами в Америці? Яка схожість і злука могла би бути між Американською а Канадійською Незалежною церквою?

Чому осередком такої Руско-Народної роботи в Америці повинен бути Нью-Йорк?

Чому доконче треба нам в Нью-Йорку мати свій дім, в якім би концентрувала ся така робота з усіх стейтів?

Звідки могли би ми брати потрібних духовників для нової рускої церкви? Які кваліфікації мусіли би мати такі духовники? — Спосіб приймає священників з Канади і метода ординування таких в Злучених Штатах?

О скільки сьвітекі люди мали би застережені права в новій організації? Де мають ся образовати кандидати на духовників і яких предметів мусять учити ся? Як приймає духовників з инших церков, котрі хотіли би прилучити ся до народної церкви на будуче? Після якої методи приймає членів до Народної Церкви?

Потреба нового Народного Асекураційного Товариства на лутших підвалинах чим теперішні. Яким способом утворити вечірні школи і чого в них учити?

Яких других організацій доконче треба Русинам в Америці?

(Дальше буде.)

Запрошене.

ВЕЧЕРНИЦІ! в пам'ять Т. Шевченка заходом тов. „Підільська Січ“ відділ жіночий при співучасті хору „Вояна“ відбудуть ся дня 30 січня с. р. в гали. Ліберті ч. 263—257 E. Houston ул. в Нью Йорку.

Товаришки й Товариші! Ми, українські жінки в Нью-Йорку хочемо першим своїм виступом звеличати пам'ять найбільшого нам генія. Сподіючись, що й Ви не менше розумієте й співучете нашим намірам, своєю чисельною співучастю допоможете нам належно їх сповнити. Програма е дібрана а крім того по вечірницях відбудеть ся забава з танцями.

Музика під дірігенцією тов. Гуменюка.

Початок о 7 год. вечером. Від Комітету: Анна Сушик, Марія Чайківська, Текля Гарматюк, Євгенія Вакульська, Михайла Зарубинська, Анастасія Шкільняк, Олена Чайківська, Йонна Гарматюк, Анна Богачик, Михайла Заболотна.

"SOJUZ" (Union)

RUTHENIAN WEEKLY PAPER

Published Every Thursday

by the

"SOJUZ" PUBLISHING COMPANY,
166 East 4th Street, New York.

Subscription per year . . . \$1.50
" six months75
Advertising Rates Furnished on Application.

«СОЮЗ»

часопис для руского народа в Америкі
виходить кожного тижня в четвер

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА ВІНОСИТЬ:
в Спол. Державах \$1.50
до Канади 2.00
до Європи 2.00

Безіменних дописей не
приймаємо.

Редакція приймає всякі авертай-
менти, по уміркованій ціні; о більшій
інформації пишуть до Редакції.

ГРОШІ можна посилати в
регістрованим листі, або че-
рез експрес, або на Money
Order. Монеї ордер, т. е.
карточку, котру дає поштар,
або експрес. агент, треба в
листі нам післати, бо без тої
карточки не дістанемо гро-
шей.

Гроші треба посилати на
висше поданий адрес.

Відвічальний редактор: Осип Косовий

Яка неомилність й святість, такі ж і їх плоди.

Студія оперта на жерелах правди.
Подає В. Кузів.

(Дальше.)

Вже попередно було зга-
дано, що католицька церков
забороняє своїм вірним чи-
тати Біблію, в чім очевидно
має важну причину, не то-
му як она боронить ся, що
Біблія справляе трудність в
розумінню для простого лю-
ду а радше щоб затерти ве-
личезний провал який ді-
лять кат. церков від науки
Слова Божого, а так корис-
таючи з невіжости люду
перетворила чисту як кри-
сталь науку Христа в релі-
гію, яко средство до удер-
жання ся касті попівської. Єї
силою підперла інтереси о-
собисті, що виходить на
кривду віри.

Не кладу собі за задачу
розводитись над теологіч-
ними увагами а лише хочу
звернути увагу читача на
світло правди Божої — яв-
леної в Слові Божім, незна-
ної низшим верствам неслід-
ком пересторіг, страшень та
клятв попівських. Коли еще
Італія зіставала під панова-
нем Бурбонів та папским,
відбувалось там періодично
масове переслідоване, ареш-
товане, мучене, убите, па-
лене людий „за злочин“ т. е.
за читане Слова Божого. Те-
пер-же віє дух свободи і для
християн глядаючих прав-
дивої дороги життя подібні
переслідованя не можуть
повторитись. Се однаковож
не перешкаджає попівству,
щоб не продовжати підлої
роботи потайно. Розумієсь
що если удалось сим тем-
ним духам т. е. папі з засту-
пом чорних круків привер-
нути власть гірархічну з
минушої доби, нема най-
меншого сумніву, що і в на-
шій гуманній століттю по-
явились тортури, костри,
інквізиція і т. д. Се-ж при-
чина длячого Американці з
усилем старають ся недопу-
стити розгніздити ся като-
лицькому в вільній країні,
бываючи його раз у раз в

моральний спосіб. До бого-
словів католицьких можна
приноровити докір Христо-
вий висказаний до фарисейв:
„Горе вам законники, що
взяли ключ розуміння, самі
не ввійшли і тим що вхо-
дять забирають.“ Лука 11:
7 52. або „Чому переступа-
єте закон Божий слушаючи
переказів.“ Що є перекази
або передаця (традиція) ви-
яснено собі в дальшій бігу.

Перекази.

Церков римска учить, що
правди євангелій захова-
лись в Святім Письмі, од-
наковож в устних переда-
нях твердить, що переказам
належить ся та сама цовага
що Св'ятому Письму і що
оно без переказів єсть недо-
статочним а проте не може
служити нам за правило ві-
ри і життя, за дорогу спасе-
ня.

Науку сю узасаднює та
церков на словах апостола
Павла:

а) Хвалюж вас братіє, що
все мое памятаєте і якож я
передав вам, перекази дер-
жите. (І. Кор. 11 і 5.)

Висше наведений цитат
свідчить лише о тім, що а-
постол говорить о справах
відносячих ся карності цер-
ковної, що єї особливо в тих
часах потрібно було, а ніко-
ли о правилах, що мають
становити спасене нашої ду-
ші.

б) Тимже братіє стійте і
держіть перекази, яких на-
вчили ся словом чи посла-
нієм нашим. (ІІ. Сол. 2 і 15)

Однаковож ані ту нема
доводу про тверджене що а-
постол учив Солунян „сло-
вом“ чого иншого, як того
що написав в посланнях.
Противно, в посланнях Пав-
лових міститься все те, чо-
го проповідуючи научав ві-
руючих, як се потверджує
пятий верш тоїж голови:
„Хіба не памятаєте що жи-
вучи ще в вас, я се вам ка-
зав.“

в) Тиж пробувай у тому,
чого навчено тебе і що зві-
рено тобі, відаючи від кого
научивсь еси. (ІІ. Тим. 3:
14).

г) І що чув еси від мене
перед многими свідками,
те передай вірним людем,
котрі спосібні будуть і дру-
гих навчати. (ІІ. Тим. 2 і 2)

Чого Тимотей від Павла
научивсь було св'ятою прав-
дою Слова Божого.

д) Повеліваємож вам бра-
тіє імям Господа нашого
Ісуса Христа, відлучатись
від усякого брата що ходить
непорядно і не по переказу,
який прийняв од нас. (ІІ.
Сол. 3 і 6).

Хтож може твердити, що
наука голошена апостолами
містила в собі що иншого,
як то що записано в єван-
геліях і посланнях.

е) Ще багато маю глаго-
лати вам, та ви не можете
носити нині, як же прийде
той Дух правди, то проведе
вас до всякої правди. (Іван-
16: 15—13).

Церков римска учить, що
правда, якою були ведені
апостоли через Духа Св'я-
того заховують ся в перека-
зах. если би справді так
було, булиб апостоли перед
зісланем Св'ятого Духа у-
чили річей ложних, а о скі-
лько знаємо жаден того не
робив, натомісць що поли-

шлось в їх письмах, проти-
вить ся переказам. В кінці
в наведеном стиху сам Спа-
ситель вияснює діяльність
Св'ятого Духа кажучи: „бо
глаголати ме не від себе, а
все що чути ме, буде глаго-
лати і що настане, звістить
вам.“ І в дійсності Св'ятий
Дух пророкував устами а-
постолів св. Петра і св. І-
вана, пророкував о будучих
лже пророках, як каже: „В
лицемірстві брехливих, за-
пеклих у совісті своїх, що
боронять женитись і велять
вдержуватись од од їжи, що
Бог сотворив на їду з подя-
кою вірним.“ (І. Тим. 4, 2-
3). На іншим місці говорить
о чоловікові, антихристові,
що його величати муть як
Бога, о Вавилонові велико-
му, яко о сховищу духів
нечистих і гадот, розложе-
ному на сімох горбах, про-
рокував о його будучині, що
однобо години буде спу-
стошене багатство і вже бі-
льше ніхто не знайде його.
(Одк. гол. 18). Нехай отже
роздумують римські богосло-
ви, хто суть ті брехливі в
лицемірстві, хто має запек-
лу совість, хто заборонює
женитись і веде здержу-
ватись від їди, хто є тим Ва-
вилонем на сімох горбах,
тим містом великим, що
його царство могутійше від
царств земських? (Одк. 17.
18). Виклад тих пророцтв
буде поміщений в дальших
рядках. Згадаєть ся їх тому,
щоб поуказати, що Спаси-
тель наш умисно затаїв уче-
никам своїм про ті дряхлі
мури будучности, а опісля
оголосив через Св'ятого Ду-
ха, тому лише, що ученики
Його, доки з ним перебува-
ли не були еще сильні в ві-
рі і щоб таке пророцтво не
зневірило їх.

Католики твердять, що
всі отці церкви учили о пе-
реказах згідно з наукою ри-
мської церкви, возм'їм лише
на увагу декотрі уступи з
їх творів.

„Нехай школа того ложно-
го доктора (єрмогена) дока-
же, що то, що она учить
знаходить ся в Письмі Св'я-
тім. еслиж ні, нехай дро-
жить перед затраченем, (а-
pathema) що призначена
всім, хто важить ся наруш-
ити хочби одну з найменших
заповідей Божих.“ (Тертулі-
ян, отець церкви ум. 240 р.)
„Нарушити то, що міс-
тить ся в Біблії або щобудь
до неї додати, се явний до-
каз невіри в Бога.“ (Св.в.
Василь єпископ в Кесарії
(Caesarea) ум. 370 р.)

„Хто важить ся заговори-
ти коли Письмо Св'яте мов-
чить?“ (Св.в. Амврозій ар-
хиепископ Миланський ум.
397 р.)

„Нехай всякий, хто учить
без власти Письма Св'ятого
і без його свідочтва, нена-
чеб се було звістоване апо-
столами, буде погублений,
кажу, мечом Божим.“ (Св.в.
єронім автор „Vulgat'u“
ум. 420.)

Осуди св.в. Аугустина
(св.в. Аугустин єпископ в
Гіпонії ум. 430 р.) і св. І-
вана Золотоустого (св.в. Іван
Золотоустий єпископ в Цар-
городі ум. 407 р.) звучать
подібно. Однаковож церков
римска не одтягаєсь з фал-
шованем гадок противних
переказам, але спішить ся
не оглядаючись на нічо, щоб
лише підперти свою науку.
Дальше буде.

Початок християнства між Слав'янами в IX. століттю а тепер.

(Дальше.)

Одним забирали маетки,
других мучили і волочили
нагими по тернях, а третих
кидали в темниці. Головних:
Горазда, Климента, Наума,
Ангелярія, Лаврентія і Са-
ву заковали в желізні лан-
цухи і кинули в в'язницю,
где морили їх голодом — а
не позволяли навіть їх сво-
йкам відвідувати їх. Полу-
чивши від князя позволене,
они виводять їх із темниці,
і не уважаючи ні на старість,
ні на слабість бідних стра-
дальців, приказують їх би-
ти.

Но терпеливо ученики
Методієві переносили уда-
ри, а не вирекли ся св'ято-
го діла і завіщаня св. Ме-
тодія, не хотіли відправля-
ти Богослужень на латинь-
ським язичі.

На конець римско-німецке
попівство постановило, як
то і папа Стефан VI. радив,
вигнати їх всіх із Моравії.
Так упало слав'янське Бого-
служенє і грецка віра в Мо-
равії і Панонії. Західні Слав-
яни піддались поневоли ла-
тино-німецкому попівству,
при чім стратили свій рід-
ний язык в Богослуженю —
і до днесь плентають ся в
духовій неволи невіжими і
боязливими перед своїми
хижними волками.

Виганяючи учеників, Ки-
рилових і Методових із Мо-
равії, римско-німецке попів-
ство віддало їх жовнірам
відвести в різні місця, при-
тикаючи до Дуная. Жовніри
вивели їх із города, а потім
здерли з них одіж і гнали
на пів нагими. Крім того
мучили їх і били, кололи ко-
піями і різали мечами. Від-
провадивши учеників за
границі Моравії, жовніри
оставили страдальців на пу-
стій дорозі. Блажені слав-
янські мученики пішли до-
рогою в Болгарию, надію-
чись там найти супокій і
розширити християнство.
Климент, Наум і Ангелярій
прибувши до Білгороду,
столиці Сербії, розказали
всьо, що з ними приключи-
ло ся, управителеви города,
Боритикану. Сей післяв їх
до болгарського князя Бори-
са, котрий ними дуже уті-
шив ся. Він погішив їх і у-
спокоїв. І тут зерно правди
Божої, кинене серед малої
горстки людий із великого,
слав'янського племені, ви-
росло і скріпилось. В той
час Болгарске царство було
обширне і могуче. Світло
Христової науки, запалене
трема учениками св. Мето-
дія — з часом зайвіло ярким
поломінем. Там явили ся
учені люди, явились нові
слав'янські книги, явилась
просвіта. З відтам і на Русь
прийшли ті книги в 988,
коли крестив ся князь Воло-
димир, а разом із ним і ру-
ський нарід.

Но не всі слав'янські пле-
мена зберегли до нині пере-
дане їм. первоучителями
слав'янське Богослуженє:
Лише Москалі, Русини-У-
країнці, Болгари і Сербі з
Чорногорцями, придержу-
ють ся слав'янського обря-
да; другі-же: Польки, Чехи
з Морав'янами, Словаки, Сер-
би-Лужичани, Жорвати і

Словінці — піддали ся цер-
кві латинській і не мають
Богослуженя на своїм ріднім
язичі. В септ же річи жаден
слав'янський нарід в цілости
взятий тепер непридержу-
єть ся завіщаня учителів
Кирила і Методія, про що
буде бесіда опісля.

Згадуючи повисші історич-
ні факта із дев'ятого віку,
нам треба над ними як-слід
застановитись та витягнути
з них науку для себе. Го-
ловно відповісти треба на
слідуючі питання: Якими бу-
ли учителі Кирил і Методій
що до їх характеру, та чого
они бажали для Слав'ян?
Якими були римські папи в
середніх віках, якими суть
они тепер, та яку науку они
проповідували тоді — і те-
пер?

Кожний чоловік, у котро-
го чисте серце і щирі бажан-
ня працювати для освідом-
лення людства, — мусить
сказати, що учителі Кон-
стантин (опісля названий
Кирил) і Методій — були се
люди чистого серця, щирих
думок і здорових поглядів
на людске жите. Були они
надзвичайно терпеливими, а
всьаке горе они переносили
в тій надії, що їх праця по-
ложить трівку основу для
церковного і просвітнього
життя Слав'ян.

Правда, що й они робили
похибки тим, що мандрува-
ли до Риму — до папів, але
се робили они не з власної
волі — а з konieczности, по-
заяк краі Панонії і Моравії
під зглядом церковної вла-
сти в тодішніх часах нале-
жали до римських папів.

Кирил і Методій надіяли
ся, що переломлять упер-
тість папску і римського по-
півства, а за тим і їх труд
принесе пожадані успіхи
для морального движеня ся
Слав'ян. Але, як бачимо з
самих дальших фактів, то
они завели ся у своїх на-
діях.

Папи — Николай I. Адрі-
ян II., Іоан VIII. і Стефан
VI. — лише задля обави у-
трати власти над Панонією
і Моравією — хвилево зізва-
ляли на слав'янські Богослу-
женя.

Отверто сказати папи —
поступали по фарисейски;
коли Кирил і Методій стали
лицем в лице папі і сказали
правду в очи, то папа мусів
признати слухність — а на
коли Методій повернув до
Слав'ян і сповняв у слав'ян-
ським язичі Богослуженя, то
тоді папи — як втеклі со-
баки через своїх „воїнів“
монахів шарпали Методія,
котрого і по смерті оголо-
сили еретиком. Словом „е-
ретик“ римска церков озна-
чувала і означає кожного
свого противника.

Догматично же римска
церков „учить“, що она на-
зиває „еретиком“ того чолові-
ка, що голосить науку про-
тивну законам Божим — і
законам римської церкви.
Але не все є правдою що
римска церков „учить“.

Кирил і Методій не учили
людий нічо такого, що про-
тивилоб ся законам Божим,
но противно, они пропові-
дували науку Христову, на-
уку, що скріплює у людий
віру в правдивого Бога, а
мимо сего римський папа на-
звав Методія еретиком.
(Дальше буде.)

Початок думок Сократових. Дальше.

І хоть багато людий при-
ходило слухати, як Сократ
учить, то він від них гро-
шей не брав. А на родину
він заробляв своїм ремеслом
аби стало прожити. Жінці
Сократові було соромно,
що они так убого живуть. О-
на часто докоряла за те Со-
кратові, гризла його. Було
від неї і дітям, а найбільше
доводилось зазнавати Сокра-
тові. Та він не сердив ся і
все або мовчав або ю умо-
вляв.

Одного разу гризе та гри-
зе она Сократа, а він все
мовчить. Взляла ю злість, що
він мовчпль. Она як ухо-
пить ведро з помпами, так і
обляла Сократа цілого.

Сократ каже:

— Он бач, була гроза, а
після грози дощ пішов. Так
оно завжди буває.

І нічого більше не сказав
жінці. Пішов собі, умив ся,
обтер ся і так мов нічого не
було. Як Сократ сам робив
так і дітий своїх учив роби-
ти.

Одного разу найстарший
син зневажив матір якимсь
словом. Сократ питає ся йо-
го:

— Як ти думаєш про тих
людий, що забувають, як
їм добре зробиш? Чи гарні
то люди?

Син каже:

— Як чоловік забуває про
того, хто йому добро зробив
то єсть він найпоганійший
зі всіх. Та се і всі так ду-
мають.

Сократ каже:

Се ти правду кажеш. А
тепер ось що скажу. Як од-
на людина не має сили, а
друга людина ю носить, го-
дує, обшиває, спати кладе,
хору доглядає, ноци за нею
не досипляє, злість єї стер-
плює — чи зробила людина
тій людині добро?

— Велике добро зробила
— каже син.

Тоді Сократ каже:

— Саме се а може ще і
більше робила тобі твоя ма-
ти. Она носила тебе і году-
вала і ночей через тебе не
досипляла, не знаючи, чи
подякуєш ти їй за те, чи ді-
жде ся она від тебе помочи.
А ти отсе тепер так дяку-
єш їй та шануєш єї.

Синови ніяково стало, а
не хоче ся признати, що ви-
нен. Він-же і каже:

— Хіба-ж я єї не шану-
вав-би, як би она не така
була. А то кричить та лає,
так ні за що. Ну і не стер-
пиш.

Сократ каже:

— А ти як маленький був
так усе не по дурному кри-
чав? А терпіла она і люби-
ла тебе. От так і тобі треба
робити.

Через що Сократові не треба було
ні дорогої страви ні дорогої
одежі.

Приходить до Сократа од-
дин учитель, подивив ся на
його жите тай каже:

— Ну, Сократе, бачив я
тебе така, що вже простій-
шої нема. І одіж у тебе про-
ста та одна як в зимі так і в
літі, а обуви зовсім у тебе
нема. На що тобі твоя муд-
рість здала ся, коли через
ню тобі жите тяжке.

Сократ каже:

— А чи чув ти, щоб я ко-
ли нарікав на своє жите?
(Дальше буде.)

жуль верн.

В округ світа в 80^{ти} днях.

(Дальше.)

— Ні, ні, — відповів Фікс — я думаю лишити ся в Гон-Конг що найменше кілька день.

— А! — сказав Паспарту. — Но і якже я вас не бачив передше?

— Я хорів в часті і тому не виходив з каюти. Морська хворота знаєте... Бенгальський залив не такий для мене милостивий як Індійський океан. А ваш пан, містер Фаг?

— В добрім здоров'ю, ні один день не хорів. А, пане Фікс, ви певне і не знаєте, що з нами їде ще і одна молода жінчина?

— Молода жінчина? — перервав шпiон ніби не розуміючи тих слів.

Паспарту в той час оповів йому зі всіми подробицями цілу історію Ауди. Він розказав случай в бомбейській сьвятині, розказав о купні слоня, о случаю з містрис Аудою, о розправі в калькутському суді, о виплаті залогоу. Послідна часть розговору була досконало звисна Фіксови, но він удавав, що се для него новина.

Паспарту розповідав про все тое радуючись, що найшов такого слухателя.

— Шдож, ваш пан хоче увести ту молоду даму в Європу? — запитав Фікс.

— Ні, ні — відповів Паспарту. — Ми просто відвеземо єї в Гон-Конг, до одного багатого купця, єї кривняка.

— Нічого не зробиш — сказав до себе Фікс, скривавши своє невдоволене. — Чи не випем ми шкляночку вина, пане Паспарту — голосно додав.

— З найбільшою охотою — відповів Паспарту. — Як-же не випити після такої ненадійної стрічі.

XVII.

В часі переїзду від Сингапур до Гон-Конга, повстають різкі питання.

Від того дня Паспарту і шпiон стрічали ся досить часто, однак Фікс був обережний в розговорах з Французом. Містра Фага бачив він всего раз чи два рази і то нечаяно, коли тойже сидів в салі з Аудою, або після своєї привычки грав у віста.

Паспарту знова роздумував над причиною, яка спонукала Фікса слідити містра Фага. Така подорож не могла бути случайною. Якеж діло було Фіксови до містра Фага? Паспарту не міг розв'язати сего питання, но готов був їти о заклад, що Фікс разом з ними виїде тоже з Гон-Конг, а в додатку ще і на тім самім кораблі.

Паспарту міг роздумувати цілий вік і ніколи не мігбу додумати ся власливої причини. Чи могло йому прийти на думку, що містра Фага слідають мов злодії в округ сьвіта? Но чоловіка натура така, що стремить об'яснити собі все. Паспарту не вирізняв ся від сего і в кінці об'яснив собі присутність Фікса. Треба додати, що об'яснене се було досить можливе. Після гадки Паспарту, Фікс не був ніким иньшим, як тільки агентом членів Реформ-Клуба, котрі пішли о заклад з Фагом. Він їшов по слідах Фага тому, щоб переконати ся, чи подорож відбуває ся після умови.

— То очевидно, то очевидно — повторяв Паспарту гордий свого домислу. — Се шпiон, котрого пани після слідили нас. Но се не дуже гарно! Шпiонувати чесного, благородного містра Фага через якогось агента? О пани, ви сего пожалуйте.

Паспарту був неспокійний після такого відкриття, однак рішив не споминати нічого своєму панови. Він побоював ся, що містер Фаг буде цілком справедливо ображений тим недовіретвом зі сторони членів Клуба. Но він рішив подражнити троха Фікса, не кажучи йому при тім всеї правди.

В середу 30 октября по полудне „Рангун“ увійшов в Малакський пролив, котрий відділяє півостров того-же імени від Суматри. Гористі, мальовничі островці з спадистими берегами, закривали перед очима подорожників той більший остров.

На другий день о 4 год. рано „Рангун“ остановив ся в Сингапурі, приходячи о пів дня скорше від призначеного часу. Тут мав він забрати новий запас вугля.

Фаг записав сей пів день в рубрику виграного часу і тим разом вийшов на берег, понеже містрис Ауда желяла перейти ся по сухопути. Фікс, котрому всяка робота Фага була підозрілою, слідував за ним. Замітив се Паспарту, посміяв ся потайки над шпiоном і удав ся за урядками.

Остров Сингапур не дуже великий і не має гарного краєвиду. Остров сей цілковито рівний, не має жадних гір. Помимо сего, він має свою красу. Се є парк порізаних прекрасними дорогами. Гарний еквіпаж запряжений паркою бистрих коней, вивезених з Нової Голандії, повів Фага і його товаришку під розкошними пальмами і междоу розвиваючі ся цвітати. Декотрі дерева наповняли воздух своїм сильним ароматом. В лісі виднілись стада малих малпок, правдоподібно находились там і тигри. Вони появляють ся тут перепливаючи Малакський пролив, в противнім случаю они були б вже давно винищені на тім малім острові.

По дві-годинній переїзді містрис Ауда і Фаг, котрий як звичайно був обоятний на красу природи, вернули ся до міста. В місті будинки стояли посеред прекрасних садів, де ростуть помаранчі, ананаси і всі найліпші овочі, які видає наша земля.

О дев'ятій годині они знова вернулись на пароход. За ними тайком слідив Фікс, котрий тоже мусів винайти повозку.

Паспарту очікував їх на кораблі. Він купив овочі і подав їх містрис Ауді, котра приняла дякуючи сердечно Паспарту.

О одинадцятій годині „Рангун“ мав вже новий запас вугля і зняв ся з котвиці. За кілька годин подорожники вже стратили з очей високі гори Малайські, в лісах котрих переживають найгарніші тигри.

Около тисяч триста миль відділяють Сингапур від Гон-Конга малої англійської території, відтатої від китайського берега. Ту просторонь містру Фагови треба було відбутися не більше як в шістьох днях, щоби застати в Гон-Конг пароход, що відходив 6 новембра в Йокагаму, один із головніших портів Японії.

„Рангун“ тепер був переповнений пасажерами. В Сингапурі всіло много Індусів, Цейлонців, Китайців, Малайців і Португальців.

Погода яка до сеї пори була досить хороша, однак змінилась послідної квадри місяця. Море хвилювало. Деколи вітер сильно піднімавсь, однак він повівав з полудневого сходу, а се для корабля було догідним. Таким способом перейшов „Рангун“ по скорій хоть тримительній плавбі в долину берегів Аннама і Кохинхіни.

Но не тільки море, але і сама констукція „Рангуна“ була причиною утяжливости корабля в дорозі, як також хорбь більшости пасажерів. І справді пароходи, що пливали по Китайським морю, мали один серйозний недостаток. Відношене поміщення води в кораблі і водної лінії слабо обчислено і длятого они слабо опирались проти морських филь. Объем води в корабельнім судні був недостаточний а в наслідок нахлюпаня води на поклад, корабель зменшав екорість в бігу.

Длятого дуже часто треба було при непривітній погоді предпринимати різні средства осторожности і гнати корабель меншою силою пари. Ся страта часу не впливала в нічім на містра Фага, але за те Паспарту дразнила до крайности. Він винував тоді капітана, машиністу, компанію і усіх тих, що мішались в діло перевоження пасажерів. Може бути, що і мисль о його газовій лампі, яка горіла на його рахунок в уличі Севиль-Роу не мало побільшала його нетерпеливисть.

— Так, ви певно турбуєтесь щоб скоро приїхати в Гон-Конг — заговорив до него несподівано шпiон.

— Дуже спішимо ся — відповів Паспарту.

— Ви думаете що містер Фаг спішить ся сісти на пароход ідучий в Йокагаму.

— Незвичайно спішить ся.

— Чи ви тепер віруете еще в се дивне подорожоване в округ сьвіта?

— Безусловно! А ви містер Фікс.

— Я? Цілком не вірю.

— Безхарактерний! — сказав Паспарту.

Ся відповідь і прізвище заставило шпiона застановити ся. Оно його щось непокоїло, хотий він сам не знав длячого. Чи не догадав ся Француз де-чого? Він не знав навіть що думати. О тім що він шпiон, знав лише він сам один, а як би се міг знати Паспарту? Но по бесіді Француза можна було пізнати, що у него єсть якась друга гадка на умі. Однак фіглярний Паспарту поступив дальше, бо здержатись не був в силі.

— Ну! якже містер Фікс — заговорив він тим самим шутливим тоном. — Як приїдемо в Гон-Конг треба нам буде розстатись.

— Ні! — відповів Фікс трохи запутавшись — але справді не знаю... Може бути.

— А если ви поїдете дальше, то се мені буде дуже приятно. Ото історія. Агент компанії ніяк не може усидіти на однім місці. Ви їдете в Бомбей, а тепер скоро будете в Китаю, а з відтам недалеко до Америки, а з Америки до Європи хоть переїждь.

Фікс бистро глянув на Паспарту, котрого черти лица окрім дружества нич більше не виражали. Шпiон уважав за найлучше розсміяти ся.

Паспарту однак не образив ся.

— А багато вам приносить тое ремісло? — запитав він Фікса.

— І приносить і ні — сей час відповів Фікс. — Суть догідні і недогідні діла. Но чи розумієте ви, що я їду на свій кошт?

— О! я все дуже вірю — сьміячись на ціле горло відповів Паспарту.

Розговор кінчив ся. Фікс повернув в каюту і почав роздумувати. Справді пізнали. Так, або ні, але Француз знає що він шпiон. Но чи упередив він о тім свого пана? Яку ролю він сам відграє у тім всім? Спільник він чи ні? Чи діло ціле малоб бути вже відкрите і пропаще? Такими питаннями Фікс перемучив себе кілька годин, то думаючи що все страчене, то надіючись, що Фаг еще нічого не знає, а конець кінцем він сам таки не знав як вести дальше діло. Опісля він трохи успокоїв ся і рішив з Паспарту говорити отверто.

(Дальше буде.)

Подає І. Тарасович.

Як повстало папство і як провадило себе.

(Конець.)

Анастасий II., Іван VII. і Лев XI. всі три они зійшли зі сьвіта наглою і несподіваною смертею. Однак і не дутше повело ся синові Мароці, сплодженим з папою Сергієм, Іванови XI. бо зістав увязнений через ворогів своєї матери і утроений у вязниці. Еще гірше пішло внукови Мароці Іванови XII., бо пана сей зістав перелапаний на чужолостві і побитий так не щасливо, що в коротці помер від понесених ран.

Від тругини померли пізніше Бенедикт VI. і Клемент II. а зглажені зі сьвіта зістали Іван XIV. і Григорий VIII.

Іван XVI. був увязнений через свого противника Григорія V. який казав ему витяти язик, голого обвезити на вулиці по місті і сікти різками так довго, доки той не впаде мертвий. В XVI. століттю було шістьох пап. Один з них Бенедикт IX. казав свого колегу і брата во Христі, Климентія II. отроїти. его сьвятість Калікст II. вибраний кардиналами, здох був Рим оружем, а для більшого блеску свого в'їзду до „в'язного міста“ казав своєму противникови Григорієви VIII. одягнутому в скровавлену шкіру зв'їрюки, їхати на верблюді, оберненому лицем в зад і з хвостом верблюда в руці. Боніфатий VIII. жив з замужною женою і єї дочками, і сказав поблично, що розпуста, протиституція не є гріхами. Заявив що зв'їрята мають таку саму душу, як люди. Коли посол французский дав ему в лице, замкнув ся в своїм кабінеті, і зі встиду отруїв ся. Ославлений розбишака Вальтазар Косса, казав строїти папу Александра V. Той доперва вмів бути „побожним!“ Константиський собор обвинив його о „прелюбодійство“, чужоложство, sodomский гріх, симонію, рабунки, морди і бунт, далі, що звів 300 дівчат, а в нагороду за се поробив їх відтак настоятельками найбогатших монастирів.

Лев X. вмер так нагло, що навіть не мав часу прийняти сьвятых тайн. А що він практикував на велику скалю симонію (продаж урядів і відпустів церковних), отже люди сьміяли ся з него що „неприняв тому тайн, бо їх попродав.“ Протягом 8 літ свого панованя потрафив видати 14 мільонів дукатів. По „веселім папі“ Льві X. наступив Андріян VI. чоловік дуже скромний і ошадний, який видавав всего 12 таларів денно. А коли в кінці признав що домаганя Лютра о реформуцію, особливо домаганя в справі не продаваня урядів і відпустів, обожаня сьвятых і безженности попів не є зовсім жадною ересею ані несправедливістю „покликав его Господь нагло до неба.“

Климент XIV. був одним із найліпших папів, чесний, ученпий і скромний, притім добродієм бідних і сиріт. Дня 21. липня 1773 р. зніс він закон єзуїтів, а підпису-

ючи було, знав наперед, що переплатит се своїм життям і так сталося. Вже на Великдень 1774 р. отруя, подана єзуїтською рукою палила внутрішности відважного старика. Клемент вмер в страшних муках отроений через єзуїтів. Діланя отруї були так „страшні“, що навіть бальсамоване нич не помогло: волосе випадало, шкіра на лиці і шиї морщила ся і пукала так, що коли вставлено тіло на катафальку, то треба було лице закрити маскою.

Але і в наших часах палата папска була сьвідком таких діл, що на спомин їх аж кров в жилах стигне, а если би мури сьвятого сего замку уміли говорити, в котрих папи тримали своїх противників, політичних і людей підозрілих о ересь, тогді сказали би нам такі історії, о яких не снилось найбільшим мордерцям. Не завадить також пригадати читачам ту дрібницю, як сьв. інквізіція постановлена на сам перед в Гішпанії, а відтак в цілій Європі для знищення підозрілих о ерес, спалила живцем в самій тільки Гішпанії 34,656 народа і сказала на галери 228.214 нещасливих жертв римського фанатизму.

Додатково еще спімну, що Христос не мав где голови притулити а Піюс X. мав в році 1905 слідуючі доходи. З маєтків земських 875.000 франків, з процентів від папірів і акцій 6,500.000, з жертв за титули і ордери 2,720.000, Петрів гріш 11, 835.000. Разом .21,930.000 франків, що робить 4 мільони доларів річного доходу.

Люде перестаньте хулити Богу а дайте вільність здоровому думаню. Церков католицька, яка в значній мірі поносила відвічатність за все, не раз замість бути lux mundi (світлом сьвіта) ставала ся через своїх провідників scandalum mundi (скандалом сьвіта).

Кароль Штельцле.

Клясовий дух в Америці.

(Погляд на відносини американського робітника).

Розбудити клясову сьвідомість серед робучого люду, се є спеціальною ціллю кожного соціалістичного агітатора. Кожий такий агітатор стараєсь переконати робітників, що межи капіталістою а робітником нема абсолютного нічого спільного. Він думає, що наколиб таке понятє проявилось загально між робочим людом, та відбило ся в соціалнім і політичнім життю, то вже соціалізм здійстив би свою пропаганду, однак забуває, або не хоче знати того факту, що правдивий соціалізм спочиває на спільнім братерстві і взаємно помочи.

Можливо, знає він, що соціалізм не може мати так довго успіху, аж доки в суспільности не настане дух волі помагати друг другу, а особливо, коли стануть люди високих таланів обіймати низшого брата з правдивою любовію, котру мали би в них розвинути. Вір все таки веде свою пропаганду в той спосіб, що дає і сє слова ненавиді одних людей до других

а разом сподіває ся збирати жинва любови. Его тупий аргумент е той, що богач стає все багатшим а бідний біднішим. Він оминає сю обставину, що „плачальному невільників“ стає що раз гірше виключно за причин теперішнього соціального систему. Годі переконати думаючи людину, що теперішня система е ідеальною. Но хто лише читає історію, знає, що обставини робучого люду днеська суть о много, много ліпші чим перед соткою літ.

Довгі роки, не мов могла ріка котив ся поступ робітника що раз до лутших обставин. Будовано там, котрим би можна було, як здавало ся, спинити ріку і завернути назад, но все було за дармо. Агітатори соціалізму виділи такі там і не раз здавало ся їм, що ось ось кінець їм роботі, однак скоро переконували ся, що змагань не впинить ніяка сила. Така ріка виливала і поза гатию, могутню збирала ся і котила ся на перед, поступала. Нічого над се не могли вони яснійше видіти. На жите дивили ся вони, немовби через кольорові шкла пессимізму, упреджень, ненависти і фанатизму. Ім не могло містити ся в головах, як інші люди могли бачити Богом дану прекрасну зеленість, бо вони виділи єї лише мутною — рудою. Говорити їм про радість жита вони зараз відповідали, що крім смутку не бачать нічого більше.

Забули вони, що перед пару сотками літ пів світа жило в рабстві, та що жите людске було так маловажним, що чоловіка або жінку убивали другі прямо для розривки — шпорту. Коли говорити їм про поступ робучого люду, вони сейчас кинуть тобі в лице аргумент анархізму, про котрий не могли й думати робітники тогди, коли працю уважано за низьку і сорому гідну річ; — коли філософи твердили, що куплений робітник був лутший за наймленого; коли робітники жили в тісних, низьких, вонючих домах; коли вони спали в пивницях або під голим небом; коли робітник працював 16 годин на день постійно, та не побирив платні надвижки за свою працю поза дневну (овертайм).

Вони забувають часи, коли фабриканти користали з праці бідних дітей, котрі були від молодости білими їх рабами; коли обставини були так лихі, що густо-часто муж лишав ся дома обходити діти та робити одіж для родини, а жінок забирали до фабрик працювати; коли то було злочинним підвищити робітникам платню по над означену цифру; коли саджено в тюрму робітника за те, що завинив в склепі 10 центів; коли ремісник получив за свою працю 50 центів денно, а за тих 50 центів не можна було купити тогди го, що днесь.

Обставини американсько-робітника днесь суть лутчим обставини королів-Ус слуг перед трома сотліт. Він має лутше меце, більше вигод, біль-

ше всего того, за для чого жите має свою вартість.

В порівнянню до робітників, що жили перед соткою літ, він зробив більше поступу, чим тогдасна свобідна кляса людей. Підвишка платні, скорочене годин праці, лутші вигоди жита, нова система образования себе, високе горожанське право яко достоїнство чоловіка — все те разом поставило робітника на ступень поступової здорово думаючи людини.

Як висше сказано обставини робітника тепер не суть еще ідеальними. Много еще треба добувати. І за для сеї власне причини, між так званими масами паує якийсь неспокій, котрого много боять ся.

Думають, що сей неспокій е предсказанем великого заворушення, ломання законів і публичного супокою, а разом потоптання і знищення тепер добутого добробутя. Не треба нікому бояти ся агітації провадженної розумними, чесними, інтелігентними людьми. Се лише е знаком жита і добутку, се е предсказанем лутшого на будуче. Здоровий розум американської суспільности побачить, що все те веде до добра. Но Риму не побудовано за один день. Треба пам'ятати, що така річ треває часом і тисячу літ; но колиб не прийшов час соціальної системи людского жита, то все та зміна прийде дорогою еволюції, а ніколи дорогою революції. Болочі рани робочого люду не можна загойти розділом людей на кляси.

Кожда клясова поява в Америці, чи то робітничка, чи хлібодавців, немає тут раці.

Постійно скаржать ся на багатих, що вони власне піддержують клясовий рух. Но як би воно не було, то все таки нещасливий той клясовий напрям не має нічого спільного з розвитком і добробутом в сім краю. Такий самий дух егізистує меж робочою клясою тоже. Колішній слуга поводить ся зі своїм помічником звичайно дуже по клясовому.

Ремісники деяких заведений, уважають себе за щось більшого від ремісників иншого заведення. Позаяк декотрі з них мають нагоду ходити в білій одежі при своїй праці, і тому гордять робітником, котрого змушує его робота до ношення чорної одежі. Сей кастовий дух проявив ся тоже і меж жінками одних і других.

В однім містечку в Мінесоті, жінки машиністів, колішних палячів і гальмарів (брекманів) зібрали ся в три відрубні клуби. Цілковим неможливим було для жінки паляча вступити до клубу жінок інженерів, а що до жінок гальмарів, то їх жінки прямо „не можуть там бути.“

Передовсім треба плекати що раз то більший дух братерства між самими робітниками перше, чим оскаржувати других, що вони плекають дух кляси. Если має бути полагоженою квестия робітничка, то мусить перше всюди між людь-

DR. "RICHTER'S" PAIN-EXPELLER

ВІ забезпечите ся від болів і утрати часу, если уживаете при ревматизмі, невралгії, подагрі, звихненнях, потовченнях, штивности мускулів, остудженнях і т. д.

Dr. RICHTER'S Pain-Expeller.

Він має успокоююче і лічице діяє на больні части тіла, если вечером сильно натрете.

Дістати можна у всіх аптеках по 25 і 50 цт.

Зважайте на Анхора охоронну марку.

F. AD. RICHTER & CO.,
215 Pearl Street, New York, N. Y.

ми запанувати братерство таке, якого учив сам Ісус Христос. Много з робітників, що дивлять ся на світ здоровим оком, і мають вірний погляд на будуче.

То суть мужі, що зрозуміли гіркість і болі в суспільности, котрі задали їй кляси людей, яких треба поборювати в їх ділах і принципах.

Но пересічний агітатор в своїм пессимізмі, в своїх диких бажаннях своїм вщепленем в суспільність клясової ненависти, лише тамує зріст братерского духа, котрий мусить бути перше, чим прийдуть золоті віки для суспільности.

Оголошення.

Хто би знав де перебуває **Никола Бойчук**, з Печеніжина, Галичина, літ 24, середного зросту, або він сам нехай дасть знати до Ред. Союзу.

ДУЖЕ КРАСНА КНИЖОЧКА з многими образками про жите і муки нашого Спасителя Ісуса Христа е до набути у:

V. Sarych,
166 E. 4th St., NEW YORK.
Ціна з пересилкою 15 цт.
Спішіть з замовленнями бо наклад невеликий.

Хто хоче мати гарні „ДУХОВНІ ПІСНИ“ в шкіряній оправі і книжочку „СЕРЦЕ ЧОЛОВІКА“ з 10 красними образками, нехай пише на адрес: **Rev. J. A. Kolesnikoff,** 426 King Street, E. Toronto, Ont. Canada. Ціна Пісень \$1.00, а „Серце Чоловіка“ 15 центів.

Telephone 3615 Orchard.
Dr. B. Hohenberg,
608 East 6th Street, NEW YORK.

Знаток у всіх мужеских, жіночих і дитинячих слабостях. Він був лікарем в відењских інституціях і в ню-Йоркских шпиталях і набув велику практику у всіх хворобах. Особливу практику посідає в операціях. Родимці, если потребуете лікарської помощи, удавайте ся з повним довірем до него.

На 6 ул. має свою власну аптеку.

Урядові години: від 8 до 10 рано; від 1 до 2 по полудні; від 6 до 8 вечером. В неділю цілий день.

Tel. 1700 Orchard.
Dr. I. C. WEINZWEIG
ДЕНТИСТА
66 Second Avenue,
Betw. 3d & 4th St., NEW YORK.
Лічене зубів без болю після найновішої методи. Вставлене \$3.00.
Письменна гаранція, найлучше заободжене ся.
Години урядові: Від 9 рано до 8 вечером; в неділю від 9 рано до 3 по полудні.

Дрібні оголошення:
як пошукуване знакомих, оголошення балів, представлень і т. п., друкуємо в „Союзі“ по ціні 25 цент. за оден раз. Гроші треба посилати наперед.

Вже вийшов з друку
Збірник
Радикальних і Січових пісень.
Ціна одного примірника 15 центів. За 1 долар висилаемо 8 примірників. Адресувати так:
J. Sluzar,
435 East 6th St., New York.

„Союз“ самостійна народна часопись, видає інкорпорована Спілка на уділах з запорукою 5.000 дол. Спілка ручить і запевняє, що часопись наша буде виходити точно кожного тижня в четвер, буде сміло і безсторонно боронити інтереса американських Русинів, і що всякі справи, котрі входять в обем редакції і читателів, буде залагоджувати сумлінно і точно.

Близші ірформациі інтересованим подає редакція „Союзу“, під ч. 166 E. 4th Street.

Уділова Спілка „Союз“ не ограничує співробітників і кожного широго і охочого Русина прийме радо в свій круг. Уділи на часопись і друкарню 10 долларів. Передплатникам „Союзу“ уділи в случаю потреби даємо на сплату — лише оден доллар місячно.

„Магазин убранных“
М. БАРОНСКОГО.
Продає готові убрания по низьких цінах, притім кожний може розмовитись своєю рідною мовою так, що ніколи не може бути обдурений, а кожне закуплене убрание гварантує фірма.
M. BARONSKY,
109 Canal St., New York.

Konrad Rossner,
продает і купує
направляє і виміняє нові і уживані меблі
Також направляє по низьких цінах печі і кухні.
- 524 East 5th Street,
Betw. Ave. A & B, NEW YORK.

На продаж
2 фелони з епітрахилем і наручницями:
1 зелений 55 цалів довгий і 55 цалів широкий \$35.00
Упрашає ся писати в тій річ на адресу:
S. S. „Sojuz“
166 E. 4th St., NEW YORK.

JACOBS BANK AGENCY,
38 Canal Street, NEW YORK.
\$5.00 тільки сей тиждень через воду до РОТЕРДАМУ.
\$10.00 до ГАМБУРГА, БРЕМЕН і АНТВЕРПЕН на шіфах експресових при левкім занятію тільки для мужчин. По ірформациі пишніть на поданий адрес:
JACOBS BANK AGENCY,
38 Canal St., New York.

СІЧ ІДЕ! Народна драма в 3-ох діях. Ціна 40 сот. Висилає ся що найменше 5 прим. за 2 корони — 50 цт. **М. Грабчук**, Чернівці, ул. Паньська 18.

Просить ся всіх інтересуючих читателів, щоб всякі правдиві вісти в їх околицях як: про жите і рух Русинів, добру роботу і т. п. надсплали до нашої редакції, а тим самим спричинять ся до більшого заінтересованя нашої часописи.

Редакція радо поміщує дописи, що дотичуть ся жита нашого народа, як також розвідки вольної теми, окрім дописей о особистих нападах і інтригах не утрютованих важнішими причинами.

Календарі
„ЖОВНІРА“
і други
НА РІК
1909
по 30 центів
в почтових марках.
Купуйте у:
M. J. MURIN,
326 Nepphan Ave.
Yonkers, N. Y.

Telephone: 1686 Orchard.
Dr. Edward John Bero,
РУСКИЙ І ПОЛЬСКИЙ
ЛІКАР
Урядові години: Від 8 до 10 рано,
" " " 1 " 2 поноч.
" " " 6 " 8 вечер.
В неділю отворено до 12 в полудне.
58 East 7th Street,
Betw. 1st & 2nd Ave., NEW YORK.

Братя Русини! Наша двадцятлітня діяльність на Американській землі, наша двадцятлітня праця між Славянами, наше двадцятлітнє існуванє, під час якого вище сто мільон долларів перейшло через наші руки, є найбільшим доводом що фірма

P. V. ROVNIANEK & CO.,
є сполягливою, сталою, чесною і довіря гідною.

ЕСЛИ посилає гроші до краю, хоче уложити гроші до банку на процент, хоче купити або вимінити заграничні гроші, если потребуете шіфкарти до краю або з краю сюда; если маєте до вирішення судковї справи в старім краю або тут; Зголосіть ся з повним довірем на сталу, сполягливую фірму, найстарший християнсько-славянський банковий, і нотариальний заклад в Америці.

Листи адресуйте на котру небудь з наших канцелярій:

P. V. Rovnianek & Co.,
25 Ave. A, New York, N. Y.
612-614 Grant St., PITTSBURG, PA.
305 N. Water St., CONNELLSVILLE, PA.
В Бремен маємо своїх заступців: Кареш і Стоцкый.

Илия Розенталь
Руский адвокат, 13 ПОВЕРХ
E. ROSENTHAL,
302 Broadway, New York.

УДІЛОВА ДРУКАРНЯ „СОЮЗ“
166 E. 4th Street, New York, City
принимает всякі роботи, що входять в обем друкарської праці.
Припоручену роботу виконує ся на час і по можливо низькій ціві.
Принимает ся також замовлення з провінції.
Поручаємось
В. Сарич, Завідатель.

ДР. Ф. ВОЛФМАН,
220 E. 5th Street,
Недалеко 3 Евнї в НЮ ЙОРКУ.
Европейский институт медицинский і электричности СПЕЦИАЛИСТ,
що має 20-літню практику і лічить всякого рода хвороти.

Коли ви чуєте ся ослаблени звичайними або хронічно задавненими хворотами як секретні, біль і катар жолудка, ревматизм, біль горла, хребта, грудей, катар носа, хворота очий, чирака, короета, боляки, рани, затруте крови, кровоток, корчі або інші хвороти, так не занедбуйте себе. Всяке занедбане хоть і найлекшої хвороти е небезпечно і з часом стає ся невилічиме.

Всяке ослаблене організму, утома духова може бути тільки вилічена нашими спеціалістами.

Наша довголітня практика говорить сама за себе. Всякі хвороти хотай найбільш тяжкі ми лічимо в недовгій часі завдяки нашій лабораторії.

Після найновішого системи устроєної електричності відділ з найновішими електричними апаратами на європейський лад всегда на услуги наших пациентов.

Час принятия:
В звичайні дни від 9 рано до 9 вечером в неділі від 9 рано до 5 вечером.

Dr. F. Wolfman,
220 E. 5th Street,
NEW YORK, N. Y.